

Titel: En Dansk Patriots Betenkning over de ved Trykken udgivne Kommando-Ord for den Kongelige Danske Armee.

Citation: "En Dansk Patriots Betenkning over de ved Trykken udgivne Kommando-Ord for den Kongelige Danske Armee.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 23*, Viborg, 1773, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_023-shoot-workid2_023_001.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 23

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

En Dansk Patriots Betenkning over de ved Trykken udgivne Kommando-Ord for den Kongelige Danske Armee.

Viborg,

tryk paa Forfatterens Bekostning.

1773.

2
3

Længe overgik Danmark den Skam, at dens Soldater, dens Krigshære, bleve anførte i et fremmed

Tungemaal, det er paa Tydsk.

Hvert Europæisk Riges Tropper blive anførte i deres Lands Sprog; Portugiserne paa Portugisisk, de Spanske paa Spansk, de Franske paa Fransk, de Engelske paa Engelsk, de Tydske paa Tydsk, de Svenske paa Svensk, de Polske paa Polsk, de Russiske paa Russisk, kun de

4

Danske maate taale, at de ei bleve anførte paa Dansk, der skulde endelig være Tydsk.

Havde det Danske Sprog enten været mindre beqvem, eller et foragteligt Tungemaal, havde det Danske Folk billig maattet finde sig deri, men da ingen af Delene ere sanden, og da en blot, maaskee aldrig undersøgt Fordom ene haver været Skyld derudi, glæder sig billig hver god Dansk Mand, at denne Haanhed er taget fra os; Vi velsigne endog Kongen derfor!

Vil vi gaae lidet tilbage, og spørge: Hvad har dog vel været Aarsag til at den Danske Hær. hidtil, frem for alle andre Nationer, er bleven kommanderet i et fremmed Tungemaal? Da angives tvende, virkelig i sig selv heel svage Grunde; Imidlertid have de til denne Dag maattet gjelde for fulde. Den første: Vi have saa mange Fremmede, det er Tydske Officerer i Tienesten! Det

5

vilde falde disse tungt ar lære det Danske!".... Sandt nok er det, at vi have Flokker Fremmede fra det tydske Naboe-Rige, og maaskee mangt et Lands-Barn ville sige: Tungt nok er det derhos, da de tage Brødet fra ligesaa mange Indføde, altid ligesaa duelige. Men dette er ei min Sag; Sligt overlades til Krigs-Kancelliet under alle sine foranderlige Navne.

At nægte hver brav Udlænding ald Adgang i Krigshæren, troer jeg var Uret, helst nu, da Oversvømmelsen fra Meklenborg ikke er saa almindelig, som i Kong Friderich den Fierdes Tiid, der meget fornøier Nationen! Jeg for min Deel priser de Tydske, der ved et got Mundlærs Hielp forstaae at tilegne sig det Brød, der falder paa deres godhiertige Naboeers Grund; Men herhos vil jeg bede, at De vil forlade mit rene Danske Hierte, om jeg i Grunden af samme tænker: Er den talrige Flok af disse kiønne Herremænd ei for gode til at tage den Danske Sold, og det Danske Brød, bør de ei heller holde sig

6

for gode til, eller vise sig for magelige, at lære det Lands Sprog, som holder dem, og hvis Sold de saa gjerne baade søge og nyde. Hvad er rettere: Enten at en Tydsker lærer de faae Ord der høre til at kommandere et heelt Kompagnie Danske Soldater? Eller at saa stort et Antal tro Danske Mænd skal, midt i deres Fødeland, lære Tydsk, for at forstaae denne enkelte Udlænding, som Skiebnen ktikker til dem?

Den anden Grund: Vi have saa mange hvervede tydske Regimenter! Disse kan ei kommanderes paa Dansk, om og alle de Danske bleve det..... Men hvorfor ei? Ere

der ikke mangfoldige Franzoser, ja endog Polakker blant vore hvervede Tropper? Monne det skulde falde disse tungere at lære Kommando-Ordene paa Dansk end paa Tydsk? Jeg troer det ei. Strax svarer man: Den største Deel i de hvervede Regimenter ere indfødte Tydskere Vel! Kommando-Ordene ere kun faae; Monne det skulde blive en Tydsker saa vanskelig at fatte dem

7

heldst da Tungemaalene nærme sig saa meget? Hvo vover at beskyldte dem, det de skulde være faa tungnæmmede? Kan den Norske og Jydske Bondekarl lære de Tydske Kommando-Ord, hvorfore skulle den hvervede Tydsker ei kunde lære de Danske? Bliver en Tydsker hverver i Spansk, Engelsk, Russisk Sold, monne han da ei maae lære at forstaae Kommando-Ordene i Landets Sprog? Monne man needlader sig saa vidt, at man kommanderer ham paa Tydsk? Hvorfore skulle det da skee i Danmark?

Naar den Danske Armee er opstilt, gad jeg gjerne vide, hvilket Antal der skulle være størst i den, enten indfødde Danske og Norske, eller Tydske? Ere der flere af Landets Sønner end Fremmede, hvorfore skal da de Indfødde rette sig efter det mindre Antal Fremmede? Men viser Rullerne, der jeg dog ei vil troe, at der ere flere Tydskere i Kongens Armee, end af begge Kongerigers Indfødde, saa siger jeg: Disse hæderlige Leie-Svenne bør dog rette sig efter dem der har leiet,

8

eller besolde dem, men ikke omvendt; Thi hvor det gaaer ret til, bør Tieneren rette sig efter Herren, men ei Herren efter Tieneren; Overalt! Her forlanges ei meget; Det er neppe Atten til Tyve enkelte Danske Ord her skal læres! Den Danske Sold er nok værd at man lærer dem, for at være saa lykkelig i ald Rolighed at nyde den.

Endnu eet! I Exerceringen lærer Soldaten hvordan et Haandgreb, det ene Tempo følger paa det andet, saa der var ham nok, om saa skulle fornødiges, blot at høre en Lyd, eller et Raab, for at gjøre sin hele Exercice ordentlig. At dette er rigtig, beviser jeg dermed: Naar et Regiment er opstilt sammen, og skal vise sin Færdighed i Haandgrebene, er det de fleste Tider en Umuelighed for dem, der staaer paa begge Fløiene, at forstaae den Kommanderendes Ord, heldst naar den Befalende ei haver et ligesaa reent som sterk Bryst; Neppe nok kan de høre en blot Lyd af hans Stemme, og da gjøre de hele Exerceringen ligesaa got og ordentlig, som de der staaer i Midten, hvor de til

9

nød kan høre og forstaae Kommando-Ordene; Naar altsaa Soldaten først veed at exercere, kunde det, i det Ganske, være ligegyldigt, enten den for Fronten Kommanderende talte Spansk, Tydsk eller Dansk, thi han hverken høres eller forstaaes af Fløiene. Vi have jo endog seet Fodgarden exercere paa Kongens Ridehuus efter blot Trommeslag. Vi seer ligedan daglig, det gaaer an at exercere uden Kommando-Ord, blot efter Fløi-Mandens Anviisning.

At ingen skal beskyldte mig for en overdreven Patriot, vil jeg dog her villigen indrømme, det kan ei være hinderlig, at de tydske Regimenter blive kommanderet paa Tydsk, thi vores Konge haver og tydske Provintser; Man lade da de tydske Regimenter beholde deres Lands Maal, men man lade og de danske Regimenter beholde deres. Dette kan vel og skee uden Hinder, ved det hver Regiment har sin egen Anfører; Imidlertid er hver ægte Dansk fornøiet, den omtalte Blussel er nu strøgen af vore Pander! Hil være Kongen!

10

Det Danske Sprog har nu opnaaet to store Triumpher. En trykt Dom lærer os: Ukynde i Landets Sprog efterdags kan blive regnet endog blant Forbrydelser!... Hvilken Undersaat han være Fremmed eller Indfød, ville da ei lære Landets Sprog, han tiener i!... Nu høre vi dernest de Danske Stridsmænd skal virkelig kommanderes i Landets Sprog! Vi have seet et trykt Skrift under Titul: "Commando-Ordene, som efter Kongelig allernaadigst Befalning er anordnet, at skal bruges og commanderes efter ved den Kongelig Danske Armee. Kiøbenhavn 1772. Trykt hos Nicolaus Christian Høpfner, in 8vo".

Denne Befaling efterleves allerede ved de fleste Regimenter; Men maaskee hele Værge- eller Ærestanden ei skulle tage det ugunstig, om man viiste, det den der haver oversat de tydske Kommando-Ord, ei haver været heldig nok i sin Oversættelse, men at samme kan gives og have langt beqvemmere, rettere og lettere. Jeg vil viise det.

11

Det maa mig tillades forud at fremsette en Anmerkning over Kommando-Ord i Almindelighed, som skal blive Prøvestenen, hvorefter man siden kan bedømme sammes Gyldighed.

Jeg anseer Kommando-Ord, paa dette Sted, for de Befalnings-Ord, hvorved Officeren, eller den Befalende,

tilkiendegiver den exercerende Soldat, paa hvad Maade han skal tumle eller handle sit Gevæhr. Der kræves altsaa billig ved et saadant Kommando-Ord, at det skal være 1) kort, 2) læt i Udtalen, 3) have en god og læt Klang til at klingre eller giennemtrænge i Marken.

Det bliver dernest ei her min Hensigt, at gjøre en nøiagtig Oversættelse af de tydske Kommando-Ord; Sligt bør sig ei: Nei! Her bør sees efter at finde beqvemme Danske Ord, som fuldkommen indeholde og tilkiendegive det de skal anvise, eller sige.

12

Nu siger jeg: Kommando-Ord bør være korte; Den Danske Mand er af Naturen alvorlig, af faae Ord, han elsker Korthed; De Tydske ere derimod mere Ord-rige, og vidt udsvævende. Dette er begge Nationernes medfødde adskillende Sindelav.

Kommando-Ordene bør dernest være lette i Udtalen. Jo kortere Kommando-Ordet er, jo lettere er det for den Kommanderende, jo tydeligere for den Adlydende. Jo flere Vocaler i Ordet, jo lettere i Udtalen. Mange hos hinanden staaende Konsonanter gjøre Udtalen besværlig, ere hinderlige i Udraabet.

De skal have en god Klang. Vocalerne give Klang, Vellyden og Letheden: Disse skal altsaa søges, og hine undgaaes, saa vidt muelig; Enkelte Ord ere let at raabe, men lange Ræmser saare besværlige; De kan umuelig udraabes forstaaelig; Alle uforholdne, om ikke just unyttige Ord, bør altsaa kastes bort. Saasom:

13

2det Kapitel.

De tvende bageste Geleder frem ad slutter Eder; Her ere 15 Stavelser; Var det ei nok, naar der kommanderedes: To bageste eller To agterste Rader! Slut! eller Slut an! er 8 Stavelser. At det skal skee frem ad det veed Soldaten; Desuden ligger det i Ordet Slut an! Det Ord Eder er puur Fyldekalk. Slut eller Slut an! er imperativus; Er et fuldkommen Befalnings-Ord til de opstillede Tropper, uden at have Adjutanten Eder hos sig. Geled eller Gled er ei det beste Dansk; Line, sammendrager af Linie var maaskee renere, men best Rader.

2) Mit Zügen Rechts schwenkt Euch! Med heele Deeling til Höyere vender Eder: Er 13 Stavelser. Der bliver ventelig bedre: Med Togter eller Trop-viis sving Höyer om! Zug kaldes rettere paa Dansk en Togt; Kunde og

14

kaldes en Trop; Er hos de Danske en Slump, eller en vis Deel Folk, der ere sammensatte. Dette Ord Togt eller Trop har kun een Stavelse: Er lettere i Udraab end Heele Deeling, altsaa baade rettere og lettere.

I Oversættelsen er her desuden begaaet en Hovedfeil i de Ord: Vender Eder. Man har ei rettelig agtet, at der er stor Forskiel paa Vender Eder og Svinger Eder. Ved det første forstaaes: Naar Soldaten bliver staaende paa Stedet, og vender eller snoer sigom: Höyer om er halv Vending, men Höyer vend om eller Heel om er heel Vending. Sving om er derimod, naar Togten, Troppen, eller den hele Rad, eller Line marscherer afstæd, og vender med det samme, da Soldaten bliver ved at gaae afstæd, indtil der kommanderes: Holt! Feiltagelsen sees herefter overalt, hvor dette Kommando-Ord forekommer i Marchen.

15

Naar man siger Höyer om! har man 3 Vokaler samlede, som gjør Udtalen let; Men siger man Höyre eller Höyere, som herefter meget forekommer, da skurrer Konsonanten r.

3) Holdt! Ret Eder. Her er bedre: Holt, Ret Jer! ellers kunde Adjutanten Eder endog gierne blive borte. Det falt lettere i Udraab Holt! Retter! I dette sidste Ord var Eder allerede indbefattet.

4) Giv Agt! Var ei den blotte Imperativus Agt nok? Deri ligger allerede Ordet Giv.

5) Gevæhret ved Foden. Monne det ei var lettere: Gevæhr ved Fod! eller Foder Gevæhr! eller blot Foder! Kan Soldaten og enhver forstaa Kunst-Ordet: Skuldrer! at det vil sige saa meget som: Legger Gevæhrer paa Skulderen! Saa kan han og begribe, eller man maae lære ham at begribe, der Foder siger saa meget, som: Setter Gevæhret ved Foden.

16

Det ene er ei urimeligere end det andet, kun Ordet er nyt, men baade let, kort, og siger hvad det skal sige. Men som der dog siden falder et afkortet Haandgreb, hvor det heder, beym Fus! bliver det vel rettest her: Gevæhr ved Fod; ville man her vælge Ordet Foder! kunde paa det andet Sted kommanderes: Fod!

3die Kapitel.

1) Gevæhret paa Skulderen. Man skulde vel synes det kunde være nok: Skuldrer! thi det forstaaer sig jo af sig selv, at det er Gevæhret de skal legge paa Skulderen, og ikke deres Been, eller Patrontasken; Dette enkelte Ord klingrer og fermere i Marken. Men for de afkortede Haandgrebs Skyld, vælges her: Skuldrer Gevæhr!

2) Den gandske Bataillon rangere sig! Monne de tvende første, og det sidste Ord sig, ei

17

her være ganske unødvendige? Er det ei nok: Batallion rangeer! I Ordet Batallion ligger allerede de tvende første Ord: Den gandske. Hert von Sig kan sikkert træde ind. Naar det siden herefter heder: Bataillon, rangere sig! da bliver det nok: Rangerer! thi da vides, det alene angaaer Officeren.

7de Kapitel.

Mit der rechten Hand an das Gewehr: Fatter Gevæhret under Hanen. Her er det første Sted, Oversætteren har taget sig den velgrundede Frihed at vige fra sin Text. Men monne det ei var nok: Fatter Gevæhret! Naar dette befales Soldaten, veed han allerede forud, baade at han skal gjøre det med den høire Haand, som det Tydske siger ham; Det er ham og viist, hvor han med sin høire Haand skal fatte sit Gevæhr, nemlig under Hanen. Maae det ei være saa kort, kunde dog nok det første Ord: Fatter!

18

kastes bort, da Resten blev, nemlig: Gevæhr under Hanen! Best og kortest Dansk var: Grib under Hanen! 2) Spend Hanen op. Dette kan paa mange Maader siges kortere, saasom: Hanen op! eller og Spend op! Man kunde og kaste Ordet op bort, og sige: Spend Hanen! Det mest korre var: At kaste Hanen bort, og alene befale: Spænder! eller Spænd! Soldaten kunde let betydes, det var Hanen paa hans Flindt han skulde spænde op, og ei sine Skoe-Spænder.

3) Giv Fyer. Hvorfor er Fyer! ei nok? Deri ligger Ordet Giv.

4) Trekker Hanen i Hvile! Skulde det ei være bedre: Hanen i Ro! Det Ord Trekker er Fyldekalk; Ro er baade rettere og kortere end Hvile.

19

5) Fængkrud paa Pannen. Var det ei bedre: Krudt paa Pannen! eller og: Fængkrudt!

6) Til venstre Side vænder Gevæhret til Ladning. Er en lang Remse paa 13 Stavelser. Kunde det ei være nok: Gevæhr til Ladning! er 5 Stavelser. Soldaten veed allerede, at han skal vænde sit Gevæhr til venstre Side, thi ville han vænde det til høire, kunde han ei komme til at lade, uden han var Keithaandet. Det var endnu kortere: Vender til Ladning! eller Sving til Ladning! eller blot: Til Ladning!

7) Trekker Ladstokken ud. Her er nok: Ladstok ud! thi det forstaaer sig selv, Soldaten skal trekke den ud; Hvordan ville han ellers faae den ud? Ønske den ud, kan han ei, her vil to Fingre til.

8) lag

20

8) Tag Gevæhret op. Der er Ordet Tag unødvendig. Gevæhret op siger det samme.

9) Höiere omvender Eder! Her siges bedre Høier vænd om! eller Høier heel om. Forskiellen ligger derudi: Høier om er halv Vending, men Høier vend om er hel Vending, derfor kan og rettelig siges: Høier om! og Høier heel om!

10) Bærer Gevæhret forkeert under den venstre Arm. De Ord: Bærer og den synes overflødige: Gevæhret forkeert under venstre Arm, er kortere og nok.

8de Kapitel.

I skal Slaae an til høire Side. Her synes De Ord: I skal overflødige. Man kunde her paa god Dansk sige: Slaae fra Haands an, Slaaer til Haands an! eller endnu kortere: Slaaer høier an! Venster an!

21

9de Kapitel.

Pande-Dekselet af og lad! Dekselet er ei et beqvem Dansk Ord paa dette Sted, her er det Ord Hætte ulige mere passende, er og ei saa tungt i Udraab, naar det heder: Pan-Hetten

af! Lad!

2) Pelotongs-viis skal paa Stedet skyde. Er en lang Ræmse! Var det ei nok? Med Pelotongs skal fyres! eller Pelotonger skal fyre! eller Pelotongs staaer og fyrer! Det Tillæg paa Stedet synes ufoernøden, thi saalænge der er ingen Marsch anraabt, forstaaer det sig selv, Folkene blive stasende paa Stedet, de staaer, og fyrer. Det Ord skyde bruges mest om Skytter, men fyre hører til Soldaten.

3) Hele Bataillonon höire omvender Eder! Formodentlig er det bedre: Batallion! høier vend om! eller Høier heel om! Grunden til Forandringen er viist foran.

22

4) Hele Bataillonon höire om igjenstillter Eder! At høire om paa dette Sted er en Trykfeil, i Steden for venster om, er bekiendt, men er det forved anførte antagelig, vil det hede her: Batallion! Venster om stiller Jer. Er ulige kortere.

5) Pelotons-viis gaae tilbage og skyd! Maaske det var nemmere: Pelotons! tilbage og fyrer! eller Pelotons! i Bag-March fyrer!

6) For til fælder Gevæhret! Monne det ei var nok: Fælder Gevæhr! Det Ord For til er Fyldekalk; At det skal skee for til det veed Soldaten, bag til fælder han det jo aldrig.

7) De tvende bageste Geleder bag til aabner Eder! I de Ord: Bag til aabner Eder! hører jeg de Skiemtende vil finde en temmelig uartig Tvetydighed. Den kunde undgaaes, naar der blev kommanderet: To sidste!

23

eller To bageste Rader! Aabner Jer. Hvorfor kan de Ord bag til ei reent udelades? Naar der befales, de to bageste Geleder eller Rader skal aabne sig, veed Soldaten forud, at dette ei skeer paa anden Maade, end at den anden Rad gaaer 3 Skridt baglænds tilbage, og den tredie Rad 6 Skridt, baglænds, da hver befinder sig paa sit rette afpassede Sted.

I det 10 Kapitel heder det: Vender Eder! Der blev det rettere: Vend Jer! eller vend om!

Dette ere de betydeligste Hoved-Forandringer. Men paa det, man med et Øiekast maae oversee saavel disse, som nogle flere mindre betydelige, vil jeg her anføre Kommando-Ordene efter det trykte Skrift, dog kun for saavidt samme her have undergaaet nogen Forandring.

24

1ste Kapitel.

bajonet auf. Ladstock im Lauf. Ober-und Unter-Officiers march irt nach euren Posten.

Bajonesten paa. Ladstok i Löbet. Ober- og Under-Officierere Marcherer til Eders Poster.

Bajonet paa. Ladstok i Løb. Ober- og Under-Officeer! hver til sin Post.

2det Kapitel.

Zwey hintersten Glieder vorwärts schließt Euch! March.

Mit Zügen rechts schwenckt Euch.

Halt richt Euch.

De tvende bageste Geleder frem ad slutter Eder.

March.

Med ure Deeling til hoyere VENDER Eder. Holdt! ret Eder.

Ganze Compagniej Heele Compagniet

Halt

Zügen lincks schwenckt Euch»

Hol dt.

Med BEELE Dert.

LING til venftre .vender Eder* Holdt! ret Eder. Giv Agt.

GevarhRET ved Foden.

Co baaefte Rader 1 Slut an! Mar.

Med Togter! h-Ler sving om.

Aolt! Ret Jer!

Compagnie?

Holt!

Med Togter venster sving om.

følt! Ret Jer. Agt!

Gevæhr ved fod!

3die Kapitel.

25

Grenadier rechts, Musqveter lincks um! formirt das Bataillon.

Das gantze Bataillon rangiret sich.

Das Bataillon rangire sich.

Ober- und Unter-Officiers marchiret nach Euren Posten.

Gebt Achtung.

Preftntirt das Gewehr.

Grenaderer til høyere, Muiqveterer TIL venstre! formeRER en Bataillon.

DEN gandske Bataillon rangerer

SIG.

Bataillonnen rangere SIG,

Ober - og Under OfficierER marcherer til Eders Poster.

Giv Agt.

PrefenteRER Ge væhr!

Gränader Hörer, Musqveteer venster om! Formeer

Batal-

Rangeer lion!

Rangerer !

Ober-og Under-Officeer! Hver til sin post.

Mot.

presenteer Gevæhr!

7de Kapitel.

LTTER Geværret under Hahnen.

Giv Fyr. fyer!

Trekker Hanen i Hahnen i Ro!

Mit der rechten Hand an das Gewehr.

Das Gewehr hoch. GevæhrET höyt.

Giv Fyr. fyer! Spannet den Hahn Spend HANEN op. j Spend op! Feuer.

Trekker Den Hahn in die Ruhe. Hvile,

Oefnet die Patron. Aabner Patronen Pulver auf die Fengkrud paaPan Pfanne.

Schließt die Pfanne.

Lincks schwenckt das Gewehr zur Ladung.

26

Ziehet aus den Ladstock.

Den Ladstock inden Lauf.

Den Ladstock an seinen Ort.

Das Gewehr; auf die Schulter.

Das Gewehr beym

Fuß.

Streckt dasGewehr

Ergreift das Gewehr.

Das Gewehr auf die Schulter.

Presentirt das Gewehr.

Rechts um kehrt Euch.

Liners herstellt Euch.

Das Gewehr auf die Schulter.

Das Gewehr hoch im rechten Arm.

Rechts um.

Herstellt Euch.

Rechts umkehrt

Sich.

finds herstellt Euch

Trekker Ladstokken ud.

LadstokKEN i LöbET.

Ladstokken paa sit Sted. Gevæhret PAA Skulderen. GevæhrET ved Foden.

StrekKER GevæhrET,

Tag Gevæhret op.

GevæhrET PAA Skulderen. Prefenteer Gevæli-YET,

Ho'yEre omvender Eder.

Høyere iGienftiller Eder.

Geværet PAA Skulderen. GevæhrET høyt i den høyre Arm. HoyerE om. iGiENftiller Eder. Ho'yerE omvender Eder.

Venster igjenstillter Eder.

Ladstok ud!

Ladstok L LSD!

Ladstok paa Sted.

Skuldrer Gevæhr!

Gevæhr ved fod!

Strek Gevæhr!

Gevæhr op!

Skuldrer Gevæhr!

presenteer (Ge væhr!

Høier heel om!

Venster stiller Jer!

Skuldrer Gevæhr!

Gevæhr høit i høier Arm.

Høier om!

Stiller Jer!

Høier heel om!

Venster

Jer!

stiller

Extra Haand-Grebene.

Verkehrt und schul-! Forkeert og Skul- ! Forkeert sul ter das Gewehr. I drer GEVÆHRET. | drer!

27

Das Gewehr auf die Schulter.

Das Gewehr beym

Fuß.

Das Gewehr in den lacken Arm.

Das Gewehr in die rechte Hand.

Verkehrt (ragt das Gewehr unter den linen Arm.

Presenrirt das Gewehr.

Daß Gewehr beym Fuß.

GevæhrET PAA SkulderEN.

GevæhrET ved FodEN,

GevæhrET i den venftre Arm.

GevæhrET i den liöyre Haand.

Bærer Gevähret forkeer t under den venftre Arm.

Presenteer GevährET.

GevæhrET ved FodEN.

Skuldrer Ge væbt!

Gevæhr ved fod!

Gevæhr i venster Arm.

Gevæhr i høier Haand.

Gevæhr forkeert under venfter Arm!

presenteer Gevähr,

Gevæhr ved fod.

Ihr solt rechts anschlagen.

Ihr solt lincks an schlagen.

8de Kapitel.

Slaget hieran!

I skae flage an til hoyre Side.

I skal slaae an til venftre Side.

Staaer venfter

an!

Bataillon soll chargiren. Gebt Achtung. Pfann - Deckel ab und geladen. Bataillon skal Batallionen stal fyre!
Agt! pan - Hette af! - lad! Mit Pelotons auf Pelotons - viis skal pelotons paa paa Stædet skyde. Stædet fyre!
skyde. Giv Agt. Pande- Dækselet af og lad. der Stelle chargi- ret.

28

Der rechte Flügel fängt an. Chargiret!

Das gantze Bataillon rechts umkehrt Euch.

Mit Pelotons auf der Stelle chargiret.

Höyre Floy BEGYNDER.

Skyd.

fløi! ger an! Lyr!

Heele Bataillon Batallion! høier höyre omvender t heel cm!

Eder. J

Pelotons- viis ilcal j pelotons fy VC paa Stæciet skyde j paa Sted!

BEGYNDER.

Skyd*

BEGYNDER. Skyd* Der rechte Flügel j Den höyre Flöy fängt an. Charchirek.

Das gantze Bataillon rechts herstellt Euch.

Mir Pelotons Lm AvancLren chargiret.

Der rechte Flügel fängt an. Char.girtl

Halt! Nicht Tuch!

Das gantze Bataillon rechts umkehrt

Euch!

Mit Pelotons im Rettrirm chargirer.

Dev rechte Flügel fängt an.

Cbarqirt

Halt! Nicht Euch!

H-ireLW! fanger

GT !

Lyer!

Heere BatailloiiEN Batallion! høier

höyre om IGIEN- Killer- EoER. Pelotons- vs GAAE Kern OG Skyd.

DEN höyre Fly BEGYNDER, Sayn.

Holt! Ret Eder. DEN mere Battaillon höyre omvender Eder.

Pelotons- vns gaae tilbage og lkyd.

DEN höyre Floy

BEGYNDER.

Skyd.

Holdt! Ret Eder.

om! stiller Jer!

Pelotons! fyrer i Anmarch!

sølv fløi! saager an!

Lyer. .

Holt! Ret Jer!

Batallion! høier heel om!

Pelotons! fyrer i Bagmarch!

fan-

Høier fløi ger an!

fyer!

Holdt! Ret Eder. Holt! Ret Jer?

Vorwärts fälr das Fortil fæld Ge- fæld Gevæhr!

Gervehr.

zivey hintersten Glieder rückwärts fnet Euch !

Nicht Euch!

væhret.

DE æv ENDE bage. KeGeleder BAG TIL stabiler Eder.

Ret EdEr,

To bageste Rader ! aabner Jer!

Ret Jer!

29

11te Kapitel.

I. Artikel.

Prrsentirt das Gewehr.

Das Gewehr auf die Schulter. Zwey hintersten Glieder vorwärts "ließt Euch.

Mit Zügen rechts schwenkt Euch.

Presenteer GevæhrET.

Gevæhret PAA Skulderen.

DE tvende bagede Geleder frem ad flutter Eder. Med meste Deeling til hø'yre vender Eder.

P^efenteei* Ge væbt! t!

Skuldrer G&S? væbr!

To bageste Rader flut an!

Med Togter er sving om I

2. Artikel.

Rechts schwenkt

Euch.

Schließt dieGILeder

Brecht ab.

Halt! Rieht Euch! Zieht Euch LLncks.

Ziehet Euch Rechts.

Halt! Nicht Euch. Mit Zügen abgebrochen»

Zieht Euch Rechts. Zieht Euch Links.

LIL höyre vender Eder.

SlntTER Geleder« ne.

BreksER af.

Holdt! Rat.EdEr.

TrekkER Eder TIL venftre.

Trekker Eder TIL höyre.

Holdt! Ret Eder.

Med neue Deelin g brek af. !

TrekKER Eder TIL höyre.

Trekker Eder st venftre* 1

Geir sving om;

Slut Radene !

Brek af!

Holt! Ret Jer! Trek venster!

Trek høier!

Holt Ret Jer ! MedTogter brok af!

Trek høier!

Trek venster !

30

Das gange Bataillon halt.

Mit Zügen links schwenkt Euch.

Halt! Nicht Euch. Presentirt da; Gewehr.

Das Gewehr auf

die Schulter.

3. Artikel.

Den Heele Ba.

taillon holdt. Med Heele Deeling til venstre

VENDER EdFR.

Holdt! Ret Eder. Prefenteer GevæhrET.

Gevæhret PAA

Skulderen.

Batallion! holt!

Med Togter ven fter sving om!

Holt! Ret Jer!

presenteer Gevæhr!

Skuldrer Gevæhr

12te Kapitel.

Rechts um. Formiret Compagnie.

eure

Höyere om. Formerer Eders Compagnie.

om!

Formeer Rompagnie!

16de Kapitel.

No. 1.

Zügen oder Divisions rechts schwenkt Euch.

Med HEELE Dre.

LING eller Divifions til hoyre! vender Eder.

fed Togter eller Divisions Hörer, venster sving om.

31

Zum Deployiren schließt Euch.

Das gantze Bataillon halt.

Links um.

Nicht Euch.

Das gantze Bataillon Rechts um.

Das gane Regiment halt.

Das erste Bataillon Rechts, das zweyte Links um.

Beep No. 2.

Til DeployeringEN flutter Eder.

Den heele Bataillon holdt.

Venstre om.

Ret Eder.

Den heele Bataillon höyre om.

Gandske Regiment holdt.

DEN förste Bataillon höyer , den anden venstre om.

Mit Zügen Rechts undLinks schwenkt Euch! formirt das Qvarre.

Diebeyde Flanqven Rechts und Links schwenkt Euch,

Brecht ab.

No. 3.

Med mere Der. ung til hyre og venftre vender Eder ! formerer Qvarre.

De tvende Flanker TIL höyre og venstre vender Eder.

BrekkER af.

Til Deploiering slut an I

Bataillon holt!

Venster om!

Ret Jer! Batalllon! høier

OM!

Regiment holt!

föste Bataillon høier , anden venster om!

Med Togter høier og venster sving om! formeer Qvare!

Begge Flanker! høier og venster sving om!

Brek af!

32

No. 4.

Da« erste Baratt- Vorsts Bataillon

ion finde, das mente Rechts um.

Gebt Achtung.

Rechts umkehrt Euch.

Halt! Rieht Euch.

Das erste Bataillon rechrs, das zweyte links um.

Zwey hintersten Glieder rückwärts fnet Euch

venKre, DET ander höyere om. Giv Agr.

Hö'yre omvender Eder*

Holdt! Ret Eder.

DEn. . forfte Bataillon höyre, den, anden venfh'e om.

DE tvende bagefte Geleder bagtil

. nån

Eder.

March 1 richt Euch. I March 1 Ret Eder.

\$6vfle Batallion venster, anden h^ier om!

Jat!

heel om!

Holt! Ret Fer! Förste Batallion Hörer ^ anden . rumstér om!

To bageste Rader aabmt Jer!

March! Ret Jer!

Utechts und links öfnet Euch.

Rechts und links schließt Euch.

Das gantze Bataillon rechts oder finde um.

No. 5.

I shvyteog ven- Bdier OG vettster fire aabner Eder. | aabner Ser!

Tu höyre og ven-! Hörer og venster stre Butter Eder! stut an!

DEN hEEIE Batail- | Batallien! Hörer lon hoyre eller | eller vmfter om» venfter om. j No. 7.

33

Zieht Euch rechts, Irekker Eder til Trek bøjer!

höyre.

Halt! Nicht Euch. Molk! Ret EDER. Holt! Ret Jer!

Mik Zügen lincks schwenkt Euch.

Das gantze Batail- lon halt: j

Mit Zügen links schwenkt Euch.

Halt! Nicht Euch.

Mit Zügen lincks schwenckt Euch.

Mit Zügen lincks oder rechtsumkehrt schwenckt Euch.

Halt! Nicht Euch.

No. 8.

Med heele Deeling til venftre vender Eder.

I j Heele Bataillon! Holdt.

Med heele Deeling til venftre vender Eder.

Holdt! Ret Eder.

Med heele Deeling til venftre vender Eder.

Med heele Deeling venftre eller höyre omvender Eder.

Holdt! Ret Eder.

Med Togter venster sving om!

Batallion! holt!

Med Togter venstre sving om!

Holt! Ret Jer!

Med "Togter vens ster sving om!

Med Togter ven: fter eller h[^]ier heel om sving Fer!

Holt! Ret Jer!

No. 9.

Rechts umkehrt Euch.

Mit Zügen rechts oder lincks schwenkt Euch.

Höyre OMVENDER Eder.

Med heele Deeling til hyre eller venstre vender Eder.

Holdt! Ret Eder L

sier heel om!

Med Togter HAier eller venstre sving om!

Halt! Nicht Euch.

Holt! Ret Jer:

34

Linds herstellt Euch.

Das ganhe Bataillon rechts um.

Mit Zügen rechts um schweckt Euch.

Das gantze Bataillon linckst um.

Mit Zügen lincks schwenckt Euch.

Venstre iGiENstiller

Eder.

Heele BatailloliEN høyre om.

Med Ere Der LING høyre om VENDER Eder.

HeereBatallio NEN ventre om.

Med Here Deeling til ventre vender Eder,

Venster stiller

Her!

Batallion! hører orn!

Med Togter høier omsving Jer!

Stallion venster om!

Med Togter venster sving om.

No. 10.

Rechts oder lincks schließt Euch.

Nicht Euch.

Lincks ! Nicht Euch.

Auf 4, 6, Schrit: te rechts oder lincks fælt Fuck,

Tin høyre eller venstre (slut Eder. Ret Eder.

Fra venstre! Ret Eder.

Paa 4, 6, 8 Skrit høyre eller venstre slut Eder,

Søer , venster

slut an!

Ret Jer!

Venter Ret Jer!

pag 4,6,8 Skrit hyrer, venster, slut Jer an! Nota.

35

Endskiønt jeg med en varsom Omhyggelighed haver overtenkt de Forandringer her findes anbragte, saa baade indseer og tilstaaer jeg dog, at det gierne er muelig, en anden mere kyndig kan hist eller her udfinde et eller andet endnu beqvemmere Kommando-Ord; Jeg vil som en dansksindet Mand endog være fornøied, naar nærværende ringe Prøve maae dertil give den attraaet Anledning.

Sluttelig beder jeg om Tilladelse endnu at tør legge dette til: Jeg veed nok det er en vedtaget Regel, at man ved Kommando-Ordene lader Tone-Faldet, eller Stemmens Trykning stedse komme paa det sidste Ord, eller rettere paa den sidste Stavelse i Kommando-Ordene, men om det derfor er Ret, derom er jeg ei saa aldeles overbeviist. Man prøve følgende: Med Togter! sving høier om. Efter min Mening ville det være tydeligere for Soldaten, og lette Udraabet for den Kommanderende, naar man

36

med Stemmen trekker, eller trykker Stavelsen Tog i Ordet Togter, og høy i høyer om. Holt! Ret Jer! Kommer Tone-Faldet paa Ret, vil det klinge ulige bedre, end naar det sidste Ord Jer skal trækkes, o. s. f.